

Kulttuuri Teatteri

”Pelotti ja nolotti – seisoin siinä alasti 500 ihmisen edessä ja tiesin ihan tarkkaan, mihin kohtaan kaikkien katseet suuntautuvat”

Reijo Paukku tuli vuonna 1963 nuorena miehenä Tampereen Teatteriin tanssijaksi, jäi kohta ilman töitä, perusti harrastajateatterin – ja sai ihmeen kautta hippimusikaalin esitysoikeudet. Hairin ensi-ilta tasan 50 vuotta sitten Teatterikesässä muutti hänen ja monen muun elämän.

☆ TÄHTIJUTTU TILAAJALLE 6.8.2019 11.11 – PÄIVITETTY 6.8.2019 12.53

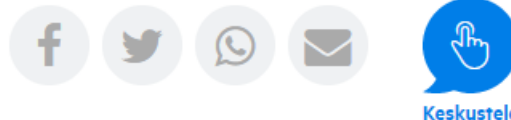

Reijo Paukku nyt ja 50 vuotta sitten. Hän esitti itse Woofia, joka on kuvassa keskellä kätet ylhäällä.

Luetuimmat Päivä

- 1 Uutta tietoa kolmostien liikenneonnettomuudesta: Tiellä jalan liikkunut jäi auton alle Pirkkalan ja Nokian rajalla
- 2 Tytöt päättivät yhdessä jättää stringit pois – ”Alastomuus oli meistä ennen muuta kaunista”, Hairissa mukana ollut Hely Streng muistelee
- 3 Ukkokset vyöryvät Suomeen: Jopa frombeja ja rakeita luvassa – ukkosmahdollisuus Tampereella suuri
- 4 Voiko lapsen nähden juoda alkoholia tai kannattaako lapsen antaa maistaa? – Yhtä alkoholiin liittyvää virhettä aikuisen ei koskaan kannata tehdä
- 5 Tampereelta on lähes mahdotonta löytää hotellihuonetta viikonlopuksi – Maksaisitko yhdestä yöstä näin paljon?

Matti Kuusela
Aamulehti

Keskustele

Tasan 50 vuotta sitten **Reijo Paukku** eli tuskallisen jännittäviä ja äärimmäisen kiihottavia hetkiä – kohuttu musikaali *Hair* oli tulossa ensi-iltaan Tampereen Teatterikesässä.

–Olimme ensi-iltaviikolla todella tiukan paikan edessä. Kuinka me harrastajat pärjäämme Teatterikesän ammattilaisryhmien rinnalla? Nauretaanko meidät ulos, *Hairin* Popteatterille ohjannut Paukku, 77, muistelee nyt kotonaan Kotkassa.

Istumme Paukun tyylikkäässä olohuoneessa Madonnan lempeän katseen alla ja selaamme vanhoja valokuvia.

Veistäjä pelasti

–Katso nyt, miten vakavia tuossakin olemme. Meistä 95 prosenttia oli nousemassa ensimmäistä kertaa elämässään näyttämölle, Paukku muistuttaa.

–Huhut kertoivat, että liput on myyty loppuun ja me leijailimme riemukkaan odotuksen ja raastavan epätietoisuuden välissä.

Sheila eli Pirkko Saanakorpi.

Jännitys helpotti, kun itse **Olavi Veistäjä** saapui katsomaan kenraaliharjoituksia.

-Välillä Veistäjä pyysi minut luokseen. Hän oli tavallista kalpeampi ja ajattelin heti, että kaikki on mennyt poskelleen. Eikö mitä! Veistäjä ilmoitti, että esityksiä on lisättävä ja heti.

Alkuperäisen ohjelman mukaan *Hairille* oli varattu seitsemän esitystä, mutta niitä sovittiin heti kuusi lisää.

Mihin kaikki katsovat

Veistäjän varmuus helpotti, mutta edessä oli vielä yleisön kohtaaminen.

-Alastomuus pelotti ja samalla nolotti eniten, ei sitä voi kieltää. Seisoin siinä alasti 500 ihmisen edessä ja tiesin ihan tarkkaan, mihin kohtaan kaikkien katseet suuntautuvat.

Silloin 27-vuotias Paukku näytteli yhtä pääosaa eli Woofia.

-Olimme sen verran pelkureita, että käytimme ensi-illassa sukuelinten päällä ihonvärisiä stringejä. Se näytti kuitenkin lopulta rivommalta kuin alastomuus, Paukku sanoo.

-Ennen kolmatta esitystä päätimme sanattomasta sopimuksesta jättää laput pois.

Eroottista värinää

Alastomuuskohtaus oli täysin uutta - koskaan ennen Suomessa näyttämöllä ei ollut nähty yhtä aikaa alastomia miehiä ja naisia.

-Eihän kohtaus kestänyt kuin 30 sekuntia, mutta olihan siinä monenlaisia jännitteitä ja tietty myös eroottista värinää esiintyjien keskuudessa. Etenkin miehiä huoletti, ettei yleisö vain huomaisi sitä, kun valot pannaan päälle, Paukku sanoo.

Ja viitanee aina yhtä arvaamattomaan ja omavaltaiseen erektioon.

Ihomaalia ja hiuslisäkkeitä

Alastomuuden lisäksi oli muutakin mietittävää.

- *Hairiin* on kirjoitettu roolit seitsemälle mustalle. Heidät piti saada mustiksi. Aluksi käytimme mustaa ihomaalia ja kölninvettä.

-Värjäys ja peseminen oli sen verran rankkaa hommaa, että mustien esittäjät saivat esityksestä viisi markkaa muita enemmän palkkiota.

Myös hiusten kanssa kamppailtiin.-Ei meillä kaikilla ollut tarpeeksi omaa tukkaa, sitä jouduttiin lisäämään. Onneksi **Tuomisen Sepolla** oli komea tukka omasta takaa. Niin hän pääsi julisteeseen ja levynkanteen.

15.Hairin loppukohtaus. Kuvassa Claude (Rale Koivisto) ja Steve (Jukka Mattila.)

Täydellinen menestys

Yleisö otti esityksen vastaan täysin sydämin.

-Tunnelma näyttämöllä oli ennen kokematon. Yleisö eli mukana, jatkuvat väliaplodit suorastaan haittasivat esityksen rytmiä.

Myös kritiikki oli ylimaallista. - En unohda *Hairia* koskaan. Sydän rupeaa yhä pamppailemaan heti, kun tulee mieleen muistoja tai kuulen Aquariusta, Paukku myöntää.

-Kävin **Koiviston Ralen** kanssa katsomassa talvella Nätyn *Hairin* Tampereella. Kyynelot alkoivat valua jo siinä vaiheessa, kun Claude alkaa laulaa *Where do I go* -biisiä, Paukku tunnustaa,

Siis tätä:

Seuratessain elämän virtaa/mietinkö lain mihin se vie/mihin se johtaa tietääkö kukaan/mä miksi synnyin elämään...

Kun Ralen hiukset lähtivät

Miltä Nätyn esitys muuten vaikutti?

-Olihan se hieno, taitava. Kaikki esiintyjät olivat kuitenkin valkoisia. Näin tärkeä rotukysymys jäi kokonaan sivuun. Se vei esityksestä jotain pois, olihan se alkuperäisessä *Hairissa* aivan keskeinen.

Koiviston Ralesta Paukulle tulee mieleen yksi unohtumaton hetki.

-Rale lähti armeijaan kesällä 1970. Viimeisen esityksen loppukohtauksessa muut esiintyjät leikkasivat hänen hiuksensa -ja itkivät ääneen. Jokainen otti muistoksi tukun hänen tukkaansa.

- Olihan se aika symbolista: Ralen esittämä Claude lähti Vietnamiin, Rale toki vain Säskylään. Mutta se oli meille suuri menetys. Hän oli aivan loistava laulaja ja luonteva esiintyjä.

Rale Koivisto oli esityksen tähti.

Miä huolin tuopin

Paukun tie johti kauniisti Kotkaan. Ja sekin on *Hairin* ansiota. – Tulin ohjaamaan *Hairin* Kotkaan. Silloin en ikinä arvannut, että harmaasta satamakaupungista tulisi vielä kotikaupunkini, Paukku myöntää.

Nyt hän on asunut Kotkan keskustassa yli 40 vuotta. Murre ei kuitenkaan ole tarttunut.

– Onneksi, nauraa Paukku. – Täällä voi kuulla baaritiskillä näin kauhean lauseen: ”Miä huolin piänen tuopin”, Paukku matkii kotkalaista intonaatiota, joka minun mielestäni on maailman kaunein.

Hairin lisäksi Paukku on pitänyt kiinni uskosta. – Opin jo lapsena uskomaan Jumalaan enkä ole missään vaiheessa epäillyt hänen olemassaoloaan.

– Itse asiassa en olisi päässyt tekemään *Hairia*, jos en olisi ollut mukana ortodoksisessa kirkossa, hän yllättää.

– Yksi pappi ehdotti, että tekisin näytelmän ortodoksisen kirkon kulttuuripäiville. Minulla ei ollut mitään ryhmää, ja kokosin tätä näytelmää varten tutuista tamperelaista tanssijoista porukan tekemään esitystä.

– Näin alkoi syntyä Popteatteri, tanssin ja kirkon pohjalta, Paukku paljastaa.

Hair loi Teatterikesän?

Osansa on myös *Aamulehdellä*. – Luin siitä ensimmäisen kerran *Hairista* ja hipeistä. Kiinnostuin heti ja jotenkin ihmeellisesti Popteatteri sai Suomessa ensimmäisenä *Hairin* oikeudet, vaikka olimme harrastajateatteri.

Paukku oli totisesti valppaana. Euroopassa *Hair* nähtiin ennen Tamperetta vain Lontoossa, Münchenissä, Pariisissa ja Tukholmassa.

Myös Tampereen Teatterikesä saa kiittää Reijo Paukkua. Moni on sitä mieltä, että festivaali jäi ihmisten mieliin ja elämään juuri *Hairin* esitysten ansiosta.

– Voi olla niinkin. Ainakin *Hairin* lipputulot olivat Teatterikesälle todella iso juttu, Paukku arvelee.

Kuoleman jälkeen?

Entä mitä tapahtuu Reijo Paukulle sitten joskus, kun aika hänet jättää?

– Jos jotain on olemassa, joudun todennäköisesti sinne alempaan paikkaan, kun olen tehnyt aikanaan niin riettaita esityksiä. Eiköhän siellä huudella ”lisää puita pesään, Paukku on tulossa”, mies hymyilee.

Nyt erinomaisen eläväinen Paukku on kuitenkin tulossa Tampereelle. Hän on mukana Vapriikin Hair-näyttelyn avajaisissa torstaina.

– Ehdin olla Tampereella vain päivän. Pitää palata kotiin ja jatkaa Pyhtäällä. Ohjaan sinne *Päivänsäteet*-näytelmää, edelleen oivassa vireessä oleva Paukku paljastaa.

Jos hän 50 vuotta sitten ohjasi nuoria, nyt miehen katse on kauemmas: *Päivänsäteet* kertoo elämänhaluisista ikänaisista.

Hair - Tampereen Popteatteri -näyttelyn kaikille avoimet avajaiset Vapriikin ravintola Valssissa torstaina kello 15.30. Elävää musiikkia Näтын hippimusikaalista, alkuperäisten esiintyjien haastatteluja.

Tanssista alkoi

Hair oli Tampereen Popteatterin tunnetuin produktio, mutta vuosina 1966–72 toiminut harrastajateatteri nousi muutenkin merkittäväksi ilmiöksi.

Popteatteri ylsi katsoja- ja esitysmääriensä perusteella maan suurimpien ammattiteatterien rinnalle.

Tampereen Popteatterin runkona olivat Reijo Paukun vuonna 1966 kokoama tanssiryhmä ja Paukun ohjaama Tampereen ortodoksisen seurakunnan näytelmäkerho.

Se esitti Paukun kirjoittamat nuorisomusikaalit Kartsan ja hippinuoria kuvaavan Rakkauten iltapäivän, jotka menestyivät Ortodoksisen Nuorten Liiton kulttuurikilpailuissa.

Toiminnan vakiinnuttua näytelmäkerhosta päätettiin muodostaa kiinteästi toimiva harrastajateatteri syksyllä 1968.

Hämeen Nuorisoseurojen Liitto muodosti seurakunnan kanssa Popteatterin kannatusyhdistyksen.

REIJO PAUKKU

Syntynyt 15. heinäkuuta 1942.

Tanssija ja mainoshoitaja Tampereen Teatterissa 1963-67.

Ohjaaja Tampereen Popteatterissa 1969-72.

Ohjaaja-lavastaja Kotkan Kaupunginteatterissa 1973-90.

Ohjaaja kulttuurikeskus Poleenissa Pieksämäellä 1990-92.

Ohjaaja-lavastaja Kotkan Kaupunginteatterissa 1993-96.

Apulaisjohtaja Kotkan Kaupunginteatterissa 1996-98.

Teatterinjohtaja Kotkan Kaupunginteatterissa 1998-2000.

Apulaisjohtaja Kotkan Kaupunginteatterissa 2000-06.